

Геккель Н. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ДИНАМІКА СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ ПАЛИВОМ

Паливно-енергетичні ресурси залишаються найважливішими джерелами і для виробничої, і для соціальної галузі економіки різних держав, торгівля вуглеводневою сировиною та її похідними сприяє торгівельним відносинам між країнами.

Сучасний стан міжнародних відносин, який впливає на світовий ринок палива свідчать про суттєві структурні зміни, що визначає інтерес дослідників до різних аспектів, проблем та перспектив його розвитку. Вітчизняні дослідники в своїх працях також приділяють увагу даному питанню, це такі науковці, як В. Бурлака, Г. Бурлака, Л. Гальперін, М. Ковалка, В. Омельченко, Г. Рябцев, С. Денисюк, В. Точилін, А. Шидловський та ін.

В даний час в міжнародній торгівлі паливом відбулися істотні зміни. Протягом період 2015-2019 років торгівля паливними ресурсами скоротилась більше ніж в 2 рази з 3389 млрд. дол. США в 2015 році до 1512 млрд. дол. США в 2019 році. Особливо стрімке падіння відбулося в 2015 році [2].

На світовий ринок палива останні роки сильний вплив політичні події, які мали найчастіше силовий характер (військо-політичні конфлікти на Близькому Сході, військове втручання західних держав в події в Лівії, що вплинуло на трикратне зменшення видобутку нафти, загроза закриття Ормузької протоки, через який проходить 35-40% міжнародних товаропотоків нафти).

У 2012 р. ЄС приєднався до санаційного режиму США по відношенню до Ірану, щоб вплинути на ядерні розробки держави. Нові заходи були мали вплив на великі нафтові та газові компанії Ірану. Більшість традиційних покупців різко зменшили або повністю відмовилися від покупок енергоносіїв у Ірану. Посилення політики санкцій США і ЄС, які мали вплив і на сектор природного

газу Ірану, призвели до різкого скорочення експорту нафти і природного газу, що ще більше знизило доходи країни [1].

До основних факторів стрімкого падіння цін на енергетичні ресурси з 2015 року слід віднести [3]:

- розвиток проектів з видобутку сланцевої нафти в США;
- скасування санкцій проти Ірану, що дає можливість країні збільшити обсяги видобутку та експорту нафти;
- помітне зниження попиту на нафту в Китаї;
- політика Саудівської Аравії, направлена на високий рівень видобутку нафти, що призводить до зменшення обсягів видобутку менш рентабельною сланцевої нафти, та особливо негативно впливає на виробництво нетрадиційних видів енергії (вітрова, сонячна тощо);
- санкції проти Росії;
- швидка динаміка розвитку альтернативної енергетики. Однак суттєве зниження цін на протязі одного року обумовлено не обходиться без цієї економічними факторами. Крім зазначених, важливу роль зіграли і неринкові чинники – домовленості між учасниками нафтового ринку, що мають політичний контекст.

Найбільш суттєве скорочення експорту торкнулося Нігерії та Венесуели (більше 70 %), на 60-63 % скоротився експорт палива в Саудівській Аравії, Великій Британії, Алжирі, Казахстані, ОАЕ, Анголі та Кувейті. Тобто в більшості це країни, економіка яких побудована та повністю залежить від нафтовидобутку. Найменші показники скорочення характерні для США та Австралії (32-33 %). Найбільшими експортерами палива є Росія, США, Нідерланди, Канада [2].

Імпорт палива також суттєво скоротився. Найбільш стрімке падіння характерне для розвинених країн (Велика Британія, Італія, США, Бразилія, Японія), більше ніж на 60 %. Найменші показники падіння спостерігаються в Мексиці (24 %), Малайзії та Нідерландах (по 38 %), Китаї та Таїланді (по 45 %). Найбільшими імпортерами палива в світі є Китай, США та Японія, також

значні показники імпорту в 2015 році були в Південній Кореї, Індії та Німеччині, але до 2019 року вони суттєво скоротилися [2].

На світовий паливний ринок негативним чином впливають політична і економічна нестабільність в різних регіонах (територіальні суперечки, невизначеність в питаннях транзиту нафти, що експортується, військові конфлікти, екологічні аспекти видобутку енергоресурсів тощо). Істотний вплив на стан світового ринку надає і розробка запасів сланцевого газу. Проблеми забезпечення вуглеводною сировиною (невизначеність динаміки розвитку міжнародних фінансових ринків, поглиблення боргових проблем цілого ряду держав тощо) продовжують залишатися в центрі уваги міжнародних організацій і політичних лідерів провідних країн світу.

Список використаних джерел:

1. Осацька Ю. Є. Міжнародна торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку. *Молодий вчений*. 2016. № 12. С. 814-817.
2. Хохлов А.В. Справочные материалы по географии мирового хозяйства 2019. Електронний ресурс: <https://api.exportedu.ru/api/documents/78/download>
3. Шапран О. С. Структура світового ринку нафтопродуктів. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. № 115(1). С. 231-237.

Данилюк А. Р.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Основним елементом ринкового господарства є товарний обіг, здійснюваний за допомогою торгівлі. Саме торгівля вирішує одну з провідних завдань суспільного виробництва – задоволення потреб населення – і доводить товари від виробництва до споживання, підтримуючи рівновагу між пропозицією і попитом і зберігаючи баланс інтересів виробника і споживача [1, с. 93].